EESTI PÄEVALEHT

ESTNISKA DAGBLADET

12. aastakäik

Toimetaja Juhan Kokla

Vastutav väljaandja (ansv. utg.) Hans Schöler

Peatoimetus ja talitus:
EESTI MAJAS, Stockholmis, sissekäik, Kocksgränd 3
Aadress: Box 16320
103 26 Stockholm 16
Telefon: 21 84 46

Toimetus Eskilstunas:
Toimetaja Jüri Aus
Aadr.: Eesti Päevaleht, Box 120,
631 02 Eskilstuna. Tel.: 016/14 77 72
Tellimispostgiro nr. 28650

Tellimishinnad:
Aasta .... kr. 135:—
Termin (4 kuud) ...... kr. 50:—
Kuu .... kr. 15:—

Kuulutusehind 75 ööri mm.
Ärikuulutused 1 kroon mm.

Eskilstuna-Kurirens Tryckeri AB
Eskilstuna 1970

Eskilstuna-Kuriren

Laupäeval, 5. septembril 1970

Upplaga C

Nr 205 (3489)

"PR" asendas propaganda: peibutab endiselt masse

Avalik arvamine on "nägematu võim" (Napoleon), ilma milleta ükski "edu pole võimalik" (Lincoln), ta on "asjatundja kätes tõelikult hirmuäratav sõjariist" (Hitler). Tegelikult arvatakse väga sagedasti, et demokraatlikus korras mõtleb iga inimene vabalt ja et ainult totalitaarne riigikord tunneb pealesunnitud arvamust. See vaade ei taba märki, nagu näitab Rainer Fabian, üks ajalehe "Die Welt" juhtivaid toimetajaid, oma raamatus "Die Meinungsmacher. Eine heimliche Grossmacht", mis ilmus Hoffmann & Campe kirjastuse väljaandel Hamburgis (hind 24 DM).

Autor jõuab oma põhjalikus töös järgmiste tulemusteni. Avalikkust sõna klassilises mõttes pole meie ajastul enam olemas, tema asemele on astunud kunstlikult konstrueeritud, manipuleeritud avalikkus. Läänemaailma kodanik oleneb oma arvamustes ikka enam ja enam propagandistidest, kes püüavad tõendada, nagu oleksid nemad enamuse arvamuse õiged esindajad ja kaitseksid selle huvisid kõige paremini. PR, s.o. Public-relations-mehed, propagandistid, õigemini "arvamuse tegijad" (Meinungsmacher), ei vahenda objektiivselt informatsioone, vaid tegutsevad puhtal kujul oma leivaisade huvides, nad on tendentslikud. Juba Henry Ford ütles — et tuua üht näidet majanduselust — et ta ilma nendeta enam läbi ei saavat.

Propagandast ei armastata enam rääkida. Teine maailmasõda andis sellele mõistele halva maigu, eriti Saksas, kus Goebbels oma propagandaministeeriumiga tületab meelde möödunud aegu. Seepärast on arusaadav, et ingliskeelne "public relations" tõrjub järjekindlalt välja endise mõiste nimetuse, tihti isegi sel määral, et pesuehtsad propagandistid on vihased, kui neid sarnaselt nimetatakse.

Muide on propaganda sama vana kui üksikute ühel või teisel viisil esile tikkuvate inimeste tarvidus pooldajaskonna järgi. Poliitilised koondised pole ilma selleta üldse mõeldavad. Vana Rooma tundis propagandisti ("ambitus"), kes võitles oma huvide eest, ja tsensorit, kes võitles teiste huvide eest. Keskajal täitis neid ülesandeid trubaduur,les rändas ühe võimukandja juurest teise juurde mitte ainult, et ülistada naisi, vaid et teha propagandat selle valitseja kasuks, kelle teenistuses tema seisis. Ei keegi muu, kui Martin Luther kasutas esimesena karikatuure propaganda abinõuna.

Meie aja propagandale lõi aluse Napoleon, kes ei oleks mõne ajaloolase arvates kunagi seda edu saavutanud, mis teda tegi ajutiselt Euroopa peremeheks, kui ta poleks osavasti ära kasutanud neid abinõusid, mis seisavad iga ainuvalitseja teenistuses. Juba tema tasalülitas neis maades, mis tema võimu alla langesid, ajakirjanduse, pani ajalehed, kes julgesid tema korraldusi kritiseerida, keelu alla ja lasi ajakirjanikke, kes sulega võitlesid tema vastu, vahistada.

Ta asutas samal ajal omamoodi parteilehe (Moniteur Universel), mis täitis sama ülesandeid nagu Hitleri ajal "Völkischer Beobachter" ning täitab praegu Moskvas "Prawda". "Moniteur'i" lööksõnad olid käsud ajakirjandusele, neist ei olnud võimalik mööda minna.

Napoleon ei kasutanud ajakirjandust aga mitte ainult oma poliitika propageerimiseks, vaid ka oma poliitiliste sihtide varjamiseks, nii nagu teha armastab Moskva. Kui algasid

Järg. lhk. 2.

Stockholmi eesti lasteaias (Esinduse ruumes, Sandhamnsgatan 1) algas sügistegevus. Juurde on tulnud 11 uut tegevusest osavõtjat. Kohal oli lapsevanemaid ja Kanada noorsootegelane Liis Juske. Pildil grupp lapsi ja emasid, esiplaanil paremal lasteaia juhataja Erna Klemmer (EPL-foto Lepper).

Kaubaveoliin Eestist Soome üle Leningradi

Okupatsiooni häälekandja "Rahva Hääl" on intervjueerinud uue kaugkaubaliini Tallinn-Helsingi autojuhte, millest selgub, et kaubaliiklus toimub mitte otse üle mere, vaid maanteed mööda üle Leningradi ja võtab aega neli ööpäeva.

Kogu tee pikkus olevat 827 kilomeetrit ja kasutatakse tshehhi Skoda 12-tonniseid veokeid. Ühendus kujunevat, nagu üteldakse, kindlaks kaubaveoliiniks. Ei märgita aga,milliseid kaupu Eestist Soome veetakse. Esimesena sõitis liinil autojuht Ülo Marmor, kes on märkinud, et soomlased sõidavad kiiresti, liiklus on tihe, kuid leidmine on rohkete teemärkide tõttu kerge.

Väike Helene Loor oli üks neid ,kes alustas mängimist Stockholmi eesti lasteaias. (EPL-foto Lepper)

Dr. J. Kurman õppejõuks

(VES) — Eesti teadlaste arv USA ülikoolides kasvab pidevalt. Neil päevil asus Western Illinois State University's võrdleva maailmakirjanduse alal õppejõuna tööle dr. phil. Jüri Osvald Kurman.

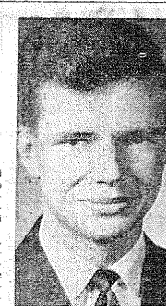

Dr. phil. Jüri Kurman

Umbes 2000 üliõpilasega osariigi ülikoolis puudus senini võrdleva maailmakirjanduse õppetool. Selle rajamisülesanded ja programmikavandamine usaldati nüüd noorele eesti teadlasele.

Prof. J. O. Kurman on 28. a. vana. Ta lõpetas Cornelli ülikooli BA kraadiga 1962, Columbis saavutas ta magistrikraadi a. 1966 soome-ugri keelte alal. Kaitses doktori väitekirja Indiana ülikoolis 1969 võrdleva soome-ugri kirjanduse ja filosoofia alal. Temalt on ilmunud ka erialalisi artikleid ja retsensioone eesti ja ingliskeelseis perioodikalides. Ta on mitmel korral viibinud Fulbrighti stipendiaadina uurimistöödel Soomes. Möödunud aastal viibis ta USESCO stipendiaadina Hispaanias, viies seal lõpule eesti rahvuseepose Kalevipoja 20.000-de realise ingliskeelse värsstõlke. Viimase trükib UNESCO Inglismaal ja selle ilmumist on oodata a. 1971 või 1972. Eriraamatuna ilmus temalt "The development of weitten Estonian". Käsikrijas on tal praegu valmis "The Literatures in Finland and Estonia".

"Ärge hoolige rumalatest, nad ei esinda soome rahvast"

HELSINGI (EPL) — 20. augustil — samal päeval, mil avaldati Vikerlaste intervjuu Kuopio ajalehtedes — avaldati säälses parempoolses lehes Savo ka varjunime View Curator poolt avaldatud artikkel "Suhted eestlastega".

Selles öeldi ms. järgmist:

"Härra toimetajal Ajakirjanduses oli 24. juunil teade, milles mainiti, et Häme ja Pohjanmaa osakonnad olid katkestanud oma suhted Eestis tegutsevate eesti akadeemiliste organisatsioonidega. Mingeid kommentaare ei ole meie ajakirjanduses näha olnud ja ka uudisväärtus ei ole niisugune, et seda maksaks enam puudutada, kui sellega ei ole mitte seotud teatud laadi sihilik asjade moonutamine. On inetu minna lööma neid, kel ei ole võimalust kaitsta ennast.

Nimetatud soome osakonnad mainisid, et suhete katkestamise põhjuseks oli ms. see, et eestlaste noorem sugupõlv on rootsistunud ja pääle selle antikommunistlik.

Mis rootsistumisse puutub, siis samuti on ju, kahju küll, juhtunud ka nende paljude teise generatsiooni soomlastega, kelle vanemad on asunud ümber paremat teenistust otsima.

On tõesti imelik, et meie noored pahempoolsed radikaalid on tõesti nii ehteestlased või ehtsoomlased, et peavad niisugust põhjuseks esineda eitavalt naabermaa kodanikesse.

Edvistamine pahempoolse radikalismiga on ilmselt olnud põhjuseks, et tembeldada Rootsi eestlasi antikommunistideks. Sama mõtteviisi kasutasid omala ajal ka lapalased. "Kes ei ole meie poolt, on meie vastu".

Nende ridade kirjutaja oli omal ajal kuni 1939. aastani elavas läbikäimises eesti üliõpilastega. Ma olin isegi abikuraatoriks niisuguses ühingus, mille nimi oli "Soome-Eesti Välismaa Selts." Organisatsioon oli väljaspool oma kodumaad õppivate ühine osakond. Arvan, et olen mõningal määral kompetente jutustama tolle aja eestlaste meeleoludest.

Soome lahe sillast räägiti sageli, mõnikord tõsiselt, mõnikord naljatades. Eestlastele ei meeldinud ilmselt niisugused sillaehitajad nagu Räikkönen ja Helanen. Suhtumine AKS-i (Akadeemiline Karjala Selts) ideoloogiasse oli viisakalt eitav. Eestlased olid niivõrd kibeda kooli läbi teinud realistid, et nad pidasid mõtet Suur-Soomest hirmsaks hullustuseks. Möningate meie inimeste sümpaatiad Saksamma vastu tekitasid tõelist muret. Nad olid omal maal saanud küllalt nn. "vapsidest", kelle programmis oli tõesti ette nähtud mingit laadi fashistlikule eeskujule vastav korporatiivne ühiskond. Põhielemendiks olid "vabadussõjalased", kes olid aga saksavastased. Olid nad ju lõõnud maa vallutamist taotlenud von der Goltzi vabaüksused.

Saksavastasus ja selle tagajärjena samanegselt ka antinatsism olid eestlastel otse vere pärand. Kas on ühtki väikest rahvast orjastatud nii hooli-

Järg. lhk. 2.

Vasakul Aegviidul ehituselolevad silikaltsiitplokkidest majad. Paremal Aegviidu kultuurimaja.

Mida vikerlased nägid Stockholmis

Montreali Vikerlaste esinemisest on selle lehe veergudel juba juttu olnud — osalt etenduse arvustusena, osalt Noortelehes. Siin veel mõned killud Montreali noorte Stockholmisviibimisest.

Vikerlasi oli Stockholmis ootamas küllaltki intensiivne programm: saabumise päeval Millesgården ja Rootsi olude tutvustamise n.n. "Life Tour". Siis järgneval päeval Skansen ja Wasa-muuseum. Peale selle veel lavaproovid ja esinemised. Saabumispäeval pakuti trupile Eesti Komitee Noortetöö poolt lõunat Eesti Majas.

Kui Vikerlased neljapäeva hommikul laevaga Stockholmi jõudsid, selgus, et reisibürool oli juhtunud eksitus ja neile polnud varutud kajuteid Soome laevas. Kui siis kokku rehkendada kuuajalise reisi väsimustele veel magamata öö laevas, siis võib arvata, et oldi võrdlemisi väsinud. Sellepärast piirati ka Stockholmi programmi nii, et ainult neljapäev käis kava kohaselt. Reede aga jäeti puhkamiseks, et olla värskemad laupäevaseks esinemiseks. Siiski toimus reedel mitmetunniline valgustusproov teatris.

Peale esinemisi toimus laupäeva õhtul väike lõpukoosviibimine korp! Vironia ruumides, ainult paari minuti tee Södra teatrist. Osa võtsid Vikerlased ja nende vastuvõtjad Stockholmis.

Peale pingutavaid esinemisi maitsesid võileivad, karastavad joogid ning kohv hästi. Anti üle vastastikkusi mälestusesemeid ja aeti veel juttu. Kauaks aga ei jäänud keegi pidu pidama, sest pühapäeval ootas varahommikune rongisõit Stockholmi jaamast.

Jaama oli tulnud kaasa arvukas saatjaskond, kes saatis Montreali külalised parimate soovidega teele — pärast seda kui rong pool tundi oli hilisenud. Algas Vikerlaste tagasisõit Kanada poole Saksamaa kaudu (charterlennu tingimused nõudsid, et tulles ja minnes sama lennuvälja tuleb kasutada). Kaasa võtsid nad aga mälestusi kuuajalisest reisist kaheksal Euroopa maal ja arvukatest uutest sõpradest.

Huvi Vikerlaste esinemiste vastu võib illustreerida üks pealtvaatajaist, kes etendusele tuli otse Arlandast, New Yorgi lennukilt. Üldiselt oli esinemine publiku osavõtu poolest õnnestunud, kuigi saal teisel etendusel oleks veelgi enam publikut mahutanud.

Paljud, kellel ei osutunud võimalikuks tulla, on selle üle kahetsust avaldanud, hiljem tuttavatelt kuuldes ja lehest arvustust lugedes.

Vikerlaste "hinged" — muusikajuht Olaf Kopvillem rühma looja, rezhissöör ning väsimatu eestluse prohvet Harri Kiviloo (EPL — fotod Lepper).

Aegviidu on Tallinna elanike väljasõidukoht

Aegviidu on Kõrvemaa pealinn üks peamisi tallinlaste väljasõidukohti. Ühtlasi on Aegviidu-Nelijärve nüüd riiklik maastikuline keeluala. Väljasõitude osas ühe sihikohana esineb Purgatsi järv, mille kaldal asub ka matka- ja turismibaas. Talvel on Aegviidu tallinlastele suusaparadiisiks, kus asuvad ka hüppemäed: üks Nelijärve mäel, teine Jäneda Mõisamäel. Lisaks on suusatajate kasutada seal mitu slaloominõlvakut.

Üldiselt tuntakse Aegviidut Tallinna ja Tapa vahelise raudteejaamana. Alates aastast 1945 kannab Aegviidu kuurort-alevi nimetust. Alevi administratiivpiiresse kuulub ka Aegviidu järvede ümbrus koos Nelijärve turismibaasi ja raudteepeatusega (Aegviidust 3 kma Tapa poole). Halduslikult kuulub Aegviidu alev Harju rajooni koosseisu, Jäneda aga juba Paide rajooni koosseisu. Elanikke on Aegviidu alevis ligikaudu 1500.

Alevi tööstuse ilme määrab ümbruskonna metsarikkus. Nii töötavad alevis Aegviidu metsapunkt (Aegviidu-Ueveskil, endises Aegviidu metskonna hoones) ja Tapa metsapunkt (Aegviidu-Ueveskil, endises Aegviidu metskonna hoones) ja Tapa metsakombinaadi taaratsehh. Ühtlasi on Aegviidu tähtis metsamaterjalide laadimisjaam. Ka sai Aegviidu aastal 1957 ühe kõrgehituse. See on tallinn-Leningradi raadioreleeliine vahejaam koos 85 m kõrguse mastiga televisioonisaadete vahetamiseks Tallinna ja Leningradi vahel.

Purgatsi järve ääres asuvas turismibaasis on kohti suvel 200, talvel 70. Suvel on võimalik baasist ka telkide laenutamine. Ka ei puudu Purgatsi järvel ujula koos hüppetorni ja sõudepaatide laenutamise punktiga. Et maastik allub kaitsele, siis kehtib ka Aegviidu alade kohta jahipidamise ning kala- ja vähipüügi keeld.

Looduslikeks vaatamisväärsusteks on Aegviidu ümbruses Nelijärve lähedal asuvad 5—6 m sügavused väga lubjarikka veega sinialikad ja Jäni-

Järg. lhk. 2.

EPL *5. sept. 1970*

Maast madalast

Rootsis on koolireform järgnenud koolireformile ja nagu praegu konstateeritakse pedagoogide poolel, ilma et kooliaparaat oleks jõudnud ühegi reformiga vajalikult kohaneda. See ei ole aga takistanud praegust haridusministrit plaanitseda uusi reforme kooli radikaliseerimiseks ja "üheõigusluse" printsiibi kehtestamiseks. M.h. on kõne all olnud õpperaamatute kirjastamise riigistamine, mis tooks kaasa ühekülgsuse mitmetel aladel, eriti aga ühiskonna- ja ajalooteadustes, sest siis valitakse õpperaamatute autoreid poliitiliselt. Kõigi probleemide hulgas, kus vaieldakse, kas uued reformid tõstavad või langetavad maa hariduslikku taset, on vähemalt pedagoogilisel poolel olnud üksmeel selles, et koolides on distsipliin silmatorkavalt lagunenud, mis teeb õpetajakutse paljudele vastuvõetamatuks. Kahtlemata on olemas teatud seos distsipliin ja reformide vahel, eriti kus reformide juures avalikult on kõneldud "vanast, autoritaarsest koolist", mis tähendab kooli õpetajate autoriteediga ja mida olevat vaja demokratiseerida õpilaste õiguse suurendamisega.

Õpilaste ja õpetajate vahekord on jäänud kuidagiviisi lahtiseks. Piltlikult üteldes on sageli olukord nii, et õpilane tohib alaealisena karistamatult õpetajat lüüa, kuna õpetaja õpilast lüües, ka siis kui selleks on oluline põhjus, tingimata langeb karistuse alla. See aga tähendab, et õpetaja loobub seenda julgeoleku huvides õpilaste korralekutsumisest ja laseb asjadel minna, nagu nad lähevad. Ühes äsjases raadiosaates kirjeldati õpetajate olukorda teatud "rahututes" koolides, kus sageli õpilaste "kõnekoorid" lihtsalt takistavad õpetajat isegi kõnelemast. Väljaspoolt vaadates jääb raskestmõistetavaks, miks ametlikul pool teadlikult sallitakse õpetaja distsipliinivõimaluste õõnestamist.

Sellel sallivusel näib olevat poliitiline tagapõhi, sest kehtivate eeskirjade kohaselt on praegu võimalik levitada igasugust poliitilist kirjandust koolides ja toetatakse ka õpilaste tugevalt poliitiliseks muutunud isetegevuslikke ajalehti ja organisatsioone. Ei ole kaua tagasi, kui Rootsi Kooliõpilaste Keskorganisatsioon sattus täielikult kommunistide kätte, kes programmi võtsid õpilaskondade indoktrineerimise poliitiliselt, mis aga kiiresti ummikusse jooksis tervemalt mõtlevate õpilaste vaheleastumise tõttu. Efektiks oli aga kogu organisatsiooni nõrgenemine ja tähtsuse vähenemine. Lahkunud esimees, noor tütarlaps Katarina Engberg, näitas end hiljem TV-progammides fanaatilise kommunistina.

Praeguses rootsi koolis on propaganda väljspoolt muutunud tunduvaks. Svenska Dagbladet tõi paari päeva eest näiteid "käärimisest koolis", kus väljaspoolt üleskõetud õpilasgrupid manitsevad õpilasi võitlusse kooli "rõhumise vastu" ja kus kujutatakse kooli kapitalistliku tööriistana. Vasakpoolsed organisatsioonid värbavad õpilasi oma ridadesse, mõnede koolide ajakirjad on otse "revolutsioonilised" ja õhutavad võitlema kooli vastu, mis "valmistab õpilasi kapitalistliku riigibürokraatia ja produktsiooni jaoks". Lendlehti ja ajalehti levitatakse koolides, ilma et ametlikul poolel kulmugi kergitataks.

Et seda kõike motiveerida, süüdistavad vasakpoolsed väsimatult massmeediumides kooli, kus valitsevat "reaktsioonilised" tuuled, õpetajatest ja rektoritest, samuti lastevanematest olevat paljud sotsialismi ja koolidemokraatia vastu ning raadios kurtis üks õpetaja, et teda õpetajate nõukogus tõsiselt ei võeta, kuna ta kannab n.n. FNL-märki (s.t. ta on vietkongi pooldaja). See propaganda suundub eesmärgi poole kõrvaldada koolidest need õpetajad, kes on poliitilise indoktrineerimise vastu ja kuidagiviisi püüavad alal hoida koolidistsipliini.

Peaministrilt Palmelt küsiti valimisintervjuus raadios, mida ta kavatseb teha kodanike julgeoleku kaitseks suurlinnade avalikes paikades. Ta meenutas, et politseid on tugevdatud. Kas aga ei ole ka tänavakaabakluse ja kodanike julgeoleku vähenemise taga siiski olulisel määral ka üldine kasvatuse lõtvumine ning sallivus vägivallatendentside suurenemise vastu noorte hulgas?

Kui senini kõneldi üliõpilasnooruse poliitilisest aktiivsusest, siis tuleb üha rohkem päevakorda nüüd ka keskkoolinooruse ja ka põhikoolinooruse politiseerimine, mis paraku on arenenud mitte demokraatlikus tasakaalus, vaid ainult vasakäärmusliku agitatsioonina.

KLA

Aegviidu on Tallinna

Algus lk. 1

jõe ääres asuv uhtlammimets. Eestis kunagi laialt levinud jõeäärsete metsade jäänuk. Aastal 1957 toodi Jänijõkke ka koprad (kuus paari), kes kohanesid hästi sealsete elutingimustega ja levisid üsna varsti ka teistelegi ümbruskonna jõgedele. Ennekõike Mustjõe ja Tarvasjõe piirkonda. Tammisid koprad aga sealsetel jõgedel siiski ei ehita, nad teevad oma koopad jõgede kallastesse.

Jänedal, endises põllutöö keskkoolis asub Eesti Maaviljeluse ja Maaparanduse Instituudi Jäneda sovhoostehnikum, kus õppetöö kõrval tehakse uurimisi põllukultuuride saagikuse tõstmiseks Põhja-Eesti tingimustes.

Aegviidu-Nelijärve turismibaasi peahoone ehitati omariikluse ajal Turistide Koduna moodsa talutare stiilis. 1948 kujundati see ümber turismibaasiks. On tehtud ka juurdehitustöid. Nii ehitati hoone katusekorrusele 20 voodiga ühistuba, alumisele korrusele rajati kultuuriliste ürituste ruum ja laiendati söökla.

Hoones on elekter, vesivarustus ja keskküte. Järve kaldani laskub trepistik. Turismibaas teenindab peamiselt neid puhkajaid, kes saabuvad turismituusikuga, mille kestvus 10 ja 20 päeva.

Turistide kasutada on Aegviidu-Nelijärve 1. juunist kuni 15. septembrini. Talvel korraldavad spordiühingud Nelijärvel oma talilaagreid ja suusapäevi. Turismibaas ise aga töötab talvel suusabaasina.

Nelijärve ja Aegviidu alevi vahel asub kultuuri alal töötajate ametiühingu vabariikliku komitee puhkekodu (endine trükitööliste kodu). Alevis, jaama vastas asub toidubaar. Aegviidu 8-klassiline kool töötab endises hobupostijaamas, mida on laiendatud mitme tiiva juurdeehitamise teel.

Alevi üht vanemat hoonet, endist "Mustkäpa suvemaja" (Lehtse mõisa jahiloss) kasutatakse Aegviidu kultuurimajana. Kui ehitati releeliini vahejaam, ehitati Aegviidu mändide alla ka terve tänavatäis silikaltsiitplokkidest elumaju releejaama töötajaile.

Muus osas jääb suurem osa Aegviidu alevist raudteest põhja poole, Piibe maantee ja Mustjõe lammi veerul kasvava kuusemetsa vahele. Alevi vanema osa moodustavad Aegviidu raudteejaam ja selle taha, teisele poole Piibe teed jäävad majad, kus asub ka enamik Aegviidu ameti- ja ühiskondlikke asutusi.

Mööda Peebi maanteed Järva-Jaani ja Jõgeva kaudu Tartusse mineval maanteel on nüüd Tallinn-Tartu vahelises liikluses teisejärguline osa, kuna peamine ühendus Tartuga toimub läbi Kose-Risti ja Põltsamaa kulgeva magistraali kaudu. Mis puutub raudteesse, siis peatub Aegviidu jaamas ööpäevas 12 ja laupäeviti 13 reisirongi. Samuti peatuvad Aegviidus Tallinna ja Järva-Jaani vahel kurseerivad liinibussid.

—uu—

Ärge hoolige

Algus lk. 1

matult ja toorelt kui seda tegid Saksa rüütelkonna ja hiljemini balti parunite härrad, kes tegelikult valitsesid maad kuni tsaarivõimu lõpuni.

Kolmekümnendatel aastatel suhtusid eesti üliõpilased poliitikasse kaunis ükskõikselt. Kommunismisse suhtuti üldiselt eitavalt või sellest ei hoolitud eriliselt, natsismi selle saksapärasel kujul piigati ja põlati.

Kõuepilved olid taevas ja välk lõi 23. augustil 1939. Saak oli jagatud ja Eesti saatus otsustatud. Kohe algas saksa keelt kõneleva vähemuse evakueerimine maalt ja sellesse gruppi — võibolla veidi häbenedes — pääsid mõned eestlasedki, kel oli mõningalgi määral saksapärane liigimi (Antson, Rieman jne.). Meil algas talvesõda ja eestlased teadsid, kuidas saatusekellad hakkasid lööma. Põgenejaid tuli üle mere pidevalt. Lõppvaatuseks oli Eesti rahva "üksmeelne palve" saada osariigiks suures nõukogude vabariikide liidus.

Tuli aasta 1941 ja alguses sakslaste kiire edasitung Balti maadesse. Maa "vabastati" ja isegi mingisugust omavalitsust ei antud elanikele. Mõõgavendade järeltulijad tulid tagasi maale võtma oma osa tagasi. Tartu ülikool muudeti saksakeelseks, nagu oli kavatsus teha terve maaga hilisemas faasis.

Osakondade radikaalsed lehvivad habemed tunnevad ajalugu ilmselt alles sellest ajast alates, kus nad loobusid oma luugipiikstest. Ma ei tunne isiklikult Rootsis elavat eestlaste nooremat generatsiooni, kuid ei usuks, et poegade vaim oleks teine. Vaevalt need eestlased on suuremal määral poliitikast osa võtnud. Kui nüüd kord vabaduseарmastus on härrade osakondade pahempoolsete poliitikute arvates sama, kui antikommunism, selles on neil tõesti õigus.

Siit vaid tervitus sinna Rootsi eestlastele ja ärge hoolige mõningate rumalate seisukohavõttudest — nad ei esinda Soome rahvast."

ÕIENDUS

APL-is 28. augustil toodud Stockholmi eesti algkooli õppetöö alguse pildil oli allkirjas sisuline viga. Koolipinki proovib mitte Leene Tõnissoo, vaid koguni Ann Jürisoo, kuna pingi taga seisab teise õpilase, Leene Tõnissoo ema pr. Alvi Tõnissoo.

PARUKAPEALINN HONG-KONG MILJONILISED JUUSTEÄRID

(VE) Juuksed anavad inimese näole raami, suvatsevad kinnitada selle ala eksperdid. Tõenäoliselt on neil õigus, sest ka kõige parem kunstiteos ei pääse mõjule ilma sobiva raamita, aidates kaasa pildi esile tõstmiseks ja iseloomustamiseks. Sellest tingituna on ka loomulik et mehed janaised kogu maailmas kulutavad aastas sadu miljoneid dollareid oma juuste eest hoolitsemiseks, nende lõika-miseks ning naised ei ole kunagi endi peale kindlad kui nad teavad, et nende soeng ei ole korras.

Kui esimesed soengute eksperdid 18. sajandil Versailles'i lossis oma kunstiga prantsuse aristokraatide hulgas imetlust äratasid, siis ei osanud nad aimata, et paar sajandit hiljem on nende kunst niivõrd levinenud, et see on kätte saadav kõigile inimestele.

Soengute tegemise ja juuste värvimise tehnika on sellest ajast peale tohutult arenenud, kuna nüüd on kosmeetikafirmade andmetel kasutamisel umbes 250 juuste erivärvi ja mõnes riigis ei märgita enam passidele ega teistele dokumentidele juuste värvi, kuna sellel pole praktilist tähtsust.

Inimese peas kasvab keskmiselt 120 000 juuksekarva, kusjuures blondid juuksed on kõige tihedamad ning punased juuksed kõige harvemad. Kui inimene on hea tervise juures, siis juuksed on tihedadja läigivad, kui tal on aga tervise häireid ning ta elab pideva pinge all, siis kaotab ta loomulik peakate oma läike ning väljakukkunud juuksekarvad ei asendu enam uutega.

Juukse eriteadlased kinnitavad, et juuste väljakukkumine on tingitud vereringvoolu ja näärmete tegevuse häiretest, samuti hävitava toimega kemikaalide kasutamisest juuste pleegitamisel.

Halb vereringvool ja vaimne pinge takistavad vere ringvoolu peanaha all asuvates veresoontes ning võtavad sellega juustelt nende toitaine.

Teisest küljest tuleb arvestada sellega, et suhl ust ja tärklisest rikastatud dieet põhjustab näärmete ületöötamist ning tekitab peanahal õli ja koos sellega kööma.

Inimese juuksed kasvavad keskmiselt üks toll kuus ja kui nad on sirgunud 10 tolli pikkuseks, aeglustab kasv tunduvalt. Sealjures tuleb arvestada sellega, et juuksed, habe ja kaenlaalused karvad ei kasva võrdses tempos. Nii kulub 120 päeva, et asendada pealaest väljatõmmatud juukseid. Samal ajal kulub kaenlaaluste karvade asendamiseks 123 päeva, habemekarvade asendamiseks 92 päeva ja uute kulmukarvade kasvatamiseks 64 päeva.

Kui mehed kitkuksid välja oma habemekarvad, siis võiksid nad käia ringi mitu kuud ilma habet ajamata.

Kuna juuksekasvul on inimesele välimuse andmisel oluline tähtsus, siis on loomulik, et iga mees ja naine tunneb muret juuste hõrenemise ja halliks muutumise pärast. Paljud mehed tunnevad otse füüsilist hirmu juuste väljakukkumisel ning nad ei suuda ette kujutada, et nad peavad mitukümmend aastat oma eluajast ringi käima kiilaspeadena. Seda hirmu kasutavad ära paljud petturid, kes lubavad rikkaliku juuksekasvu eest hoolitseda masseerimisega ja igasuguste õlidega. On tekkinud isegi vastavad kliinikud, kus tegelevad juuksekasvatuse eriteadlased", kelledel aga paljude arstiteadlaste arvates ei ole teaduslikku ja põhjalikku ettevalmistust usaldusväärsete spetsialistidena töötamiseks.

On huvitav, et Aafrika neegreid, hiinlased ja Ameerika indiaanlased ainult harukordadel kaotavad oma juuksed.

Kuid 60—80 protsenti Euroopa ja Ameerika meestest kaotavad oma juuksed kas osaliselt või täielikult teatud aastatesse jõudmisel.

Suuremal osal nendest meestest ei ole mingisuguseid väljavaateid väljakukkunud juukseid uutega asendada. Meeste enesetundele mõjub see masendavalt, kuna tihedat juuksekasvu peetakse viriilsuse tunnuseks ning mõnigi 40-dates aastates ärimees või mänedzher tunneb ennast nooremana ja pealekasvava generatsiooni hulgas võistlusvõimelisemana kui tal on tihe juuksekasv.

Kuid kui väljakukkunud juukseid ei saa uutega asendada, siis ometi on võimalik paljaks muutuvat pealage katta. Ja sellest tulenevalt on viimastel aastatel parukate äri puhkenud eriti uhkelt õitsele, ulatudes miljonitesse dollaritesse aastas.

Briti Arstiteaduslik Ühing on korraldanud vastava uurimuse ning teinud kindlaks, et tervishoiu teeninduse raamides on patsientidele välja kirjutatud parukaid, mille kogu väärtus aastas ulatub üle kolme miljoni dollari.

Inglismaal ei kanna parukaid mitte ainult näitlejad ja televisiooni kommentaatorid vaid ka päris tavalised inimesed. Arvatakse, et parukaid kandvate meeste arv ulatub Inglismaal üle 40.000-de, kusjuures paljudel neist on kaks parukat, et võimaldada nende aegajalist puhastamist ja korrastamist.

Parukad on kinnitatud siidist või nailonist aluspõhjale ning on valmistatud niivõrd asjatundlikult ja osavalt, et nad katavad täpselt paljaks jäänud osa pealaest. Sealjuures on paruka juuksed niivõrd hästi värvitud, et nad sobivad täpselt loomuliku juuksevärviga. Parukad on kleebitud vastava kleepainega pealae külge ning on väga vastupidavad.

Viimasel ajal on hõredate juuste tihendamiseks leitud uus tehnika, mida kasutavad mitmed. See tehnika seisab selles, et pealaele jäänud juuste külge punutakse ja põimitakse tihe kunstlik juuksekate.

Selle tehnika leiutajaks oli üks neegritearst soengute tegija New Yorgis, see tüdines ära oma klientide krässus juuste "õgvendamisest".

Ta lõikas klientide juuksed suuremalt osalt maha ja põimis järelejäänud juuste külge sirged valgenahaliste juuksed.

Selle tehnika kasutamine on võrdlemisi tülikas ja aegaviitev toiming, kuna selline juuste "kudumine" võtab aega umbes neli tundi.

Sellise soenguga mees peab käima aastas umbes korda juuksetehniku juures, kuna loomulikud juuksed kasvavad ja kergitavad üles kogu kunstliku juuksekatte, mida tuleb uuesti korrastada. Kogu protseduur on võrdlemisi kallis lõbu, kuna "kudumine" maksab 600—700 dollarit ning iga korrastamine 30—40 dollarit. Lisaks kõigele muule kinnitavad mõned eksperdid, et kunstliku juuste kinnitamine järeljäänud loomulike juuste külge koormab loomulikke juukseid ning aitab kaasa nende väljakukkumisele.

Maailma parukate valmistamise "pealinnaks" on Hong Kong, kus kasutatakse jaapani moodsaid masinaid ning Hiina mandrilt imporditud naiste pikki musti juukseid.

1969. aastal eksisteeris Hong Kongis 339 parukate valmistamise tööstust ning parukate eksport tõi Hong Kongile sisse ligemale 100 miljonit dollarit.

Loomulikult ei valmistata Hong Kongis mitte ainult meeste vaid ka igasuguses suuruses ja värvis naiste parukaid.

Kohalik elu

GÖTEBORG

Koosviibimine

Segaeeskavaga koosviibimine toimub reedel, 11. septembril kell 19.00 Eesti Majas, Drottninggat. 27. Korraldajaiks on hiidlaste-saarlaste koosviibimisi korraldav toimkond ja Vabade Eestlaste Ühing. Kavas muusikat, tantsu, kohvilaud, ühislaulu. Sõnalises osas informatsioon Elmar Vrageri raamatu "Hiiumaa ja rahvas" ilmumise ja uute eeltellimiste kohta. Sõnavõtte ja ettekandeid rootsi riigipäeva ja omavalitsuste esinduste valimiste kohta jne. Väärtuslike võitudega loterii. Sissepääs tasuta.

GÖTEBORG

Mängukool

Koolieelikute mängukooli tegevus algab laupäeval, 12. sept. kl. 120.00 Lilla Bommenis (endistes ruumides). Teretulnud ka eesti algkooli esimese ja teise klassi õpilased ja kõik teised eesti lapsed, kes õpivad rootsi koolides. Vajaduse korral moodustatakse erigrupid eestiaineliste õppeainetega. Selline moodus võimaldab ka mängukoolilt omavalitsuselt suurema toetuse saamise. Koosviibimine algab ühise kohvilauas avasõnaga ja ühislauluga.

GÖTEBORG

Tallinna Lipkond

Tallinna Lipkonna korraline peakoosolek peetakse 20. sept. algusega kl. 11 lipkonna kodus, Hökegatan 10. Kohale ilmuvad ja on hääleõigusilikud kõik liikmed, kes on sündinud 1952 ehk varem. Erand muidugi tegevjuhtidele ja nende abidele, kes on vaatamata vanusele hääleõiguslikud. Juhul kui kl. 11 ei ole määratud arv liikmeid koos, peetakse koosolek pool tundi hiljem ja on otsusevõimeline vaatamata kohalolijate arvule. Enne ja pärast koosolekut võetakse vastu sooviavaldusi liikmeksastumiseks.

Tallinna lipkonna juhtide kogu

NORRKÖPING

Segakoor

Norrköpingi EELK segakoori sügishooaja esimene kokkutulek toimub kolmapäeval 9 sept. kell 19.00 Eesti Kodus, Smedstuguplan 13.

Silmas pidades, et aastavahetusel tuleb Norrköpingi eesti koorilaulu 25. aasta ja segakoori 10 aasta juubeli tähistamine, palutakse kooritegevusest osa võtma peale praeguse koori koosseisu kõiki endiseid ERS segakoori ja NMKÜ meeskoori lauljaid, kes praegu ei võta osa segakoori tegevusest. Samuti on teretulnud uued lauluhuvilised, eriti noored lauljad — tüdrukud ja poisid.

Lauluharjutused toimuvad igal kolmapäeval algusega kell 19.00 Eesti Kodus.

STOCKHOLM

Informatsioonikoosolek valijatele

Eelseisvad riigipäeva valimised tõotavad kujuneda tõsiseks jõuproovikss praeguse valitsuserakonna ja kodanliku opositsiooni vahel. Valimised puudutavad väga oluliselt ka eestlasi — hääleõiguslikke ning kogu meie rahvusgruppi.

Eesti Parempoolne Ühing korraldab avaliku informatsiooni koosoleku neljapäeval, 10. septembril kell 19 Eesti Majas, Regeringsgatan 24. Kõneleb riigipäevaliige Bertil Lidgard teemal "Hejda maktmissbruk och enpartiväl-de".

Kõik eestlased on teretulnud!

JUHATUS

GÖTEBORG

Väljasõit Metsakodusse

Põhjalatütred-Kalevipoeg Lipkonna ja Sõprade Ringi ühine väljasõit toimub tavakohaselt ka tänavu Metsakodusse. Reserveeritud on Metsakodu avarad ruumid koos sauna ja muude mõnudega. Toitlustamise eest kannavad hoolt Naisringi virgad perenaised. Osavõtjail vaid tunda muret, kuidas end tuua Metsakodusse — ja kaasa tuua ka hea tuju ja päikesepaisteline ilm!

Väljasõit toimub laupäeval 12. septembril autodega. Ööbimisvõimalused olemas majades, kaasa võtta vaid magamiskott või soe tekk. Tagasisõit soovi kohaselt pühapäeval, 13 septembril. Meestele on ringivaatamist ja ajaviidet lipkonna Tare juures, naistele seenekorjamise võimalusi, saunamõnusid ja perenaiste aitamist.

Ühistoitlustamise läbiviimiseks palutakse kõiki osavõtjaid end registreerida hiljemalt kolmapäeval, 8. septembril Sõprade Seltsi juhatusliikmete juures telefonidel: 21 38 96 (Marten), 53 41 26 (Lilleste), 44 19 69 (Meria), 26 29 77 (Tomson), 42 58 98 (Peet).

Kuna väljasõit üks üritusi Juubeliaasta sarjas (lipkonnad saavad 25 aastaseiks, Sõprade Ring 10 aastaseks), looduvad korraldajad lastevanemate, sõprade ja noorte rohkearvulist osavõttu.

"PR" asendas

Algus lk. 1

ettevalmistused sõja pidamiseks Venemaa vastu, ilmusid prantsuse lehtedes järjekindlalt artiklid kirjanduse ja teatri üle, tekkis isegi terav poleemika mõne küsimuse üle neilt aladelt, väike sule sõda, mis aitas varjata tulemasolevat suurt sõda. Sarnaste abinõudega püüdis ka Hitler varjata oma ettevalmistused sõjakäiguks sama Venemaa vastu!

Sarnaseid näiteid võib veel suurel hulgal ajaloost tuua. Sisult pole nii midagi muutunud. Muutunud on aga kodanike suhtumine propagandasse. See ei kehti autori arvates aga mitte Venemaal. Sovjeti kodanikule ei tulevat mõttessegi, et propaganda nagu seda teostatakse partei poolt, oleks kuidagiviisi halb. Läänes on suhtumine teine. Propangadast enam avalikult ei kõnelda, propagandat ei tehta, propaganda ei eksisteeri demokraatliku korra juures.

Nagu juba tähendatud, pole moodsas ühiskonnas propagandat enam olemas, eksisteerib vaid "public relations". Kui petlik see nime muudatus on, näitab autor paljude tõsiasjade varal.

"Mis see siis muud on kui propaganda, kui mõni suurettevõte asutab oma töölistele lehe", et selle abil lai laotada ettevõttele kasulikke loosungeid tööliste seas? Uudiseks on vast ehk see, et meie päeva propagandistid panevad rohkem rõhku nende inimeste ja rahvakihtide mentaliteedi tundmisele kui seda tehti varem, kelle seas propagandat mõne sihi saavutamiseks või mõne koondise, partei, inimese või -kauba ülistamiseks tehakse.

Iga propagandist on õieti inimese põlgaja, kuna ta seab oma töö aluseks masside hingeelu. Klassikaliseks kujudeks selles mõttes on Stalin ja Hitler. Ärilimas näitavad otsese või kaudse reklaami mõjud alatasa, kuidas üksikinimesed usuvad kaupade ostmisel teiltavat oma vabal valikul, oma maitse ja tahtmise järgi, kuna tegelikult on tegemist massi psühhoosiga.

Sama näeme võibolla samuti selgesti poliitilises elus, kus inimesed tihti muutuvad nagu lambakarjaks, kes pimesi tormavad osava ja nende hingeelu hästi tundva "juhi" järgi.

Kokkuvõtlult märgib autor, et pole ühtki propagandistlikku võtet olemas, mida ei leiduks "public relations" meetodite arsenalis. Viimase ülesandeks pole avalikkuse objektiivne, vaid kasulik informeerimine. See sünnib ka meie päevil Goebbelsi loosungi järgi: "Meie sõnumid on tendentslikud, mis on arsaadav, seda ei tohi aga märgata". Public relations peasiht seisab oma uudiste paigutamises ajalehtedesse, kui võimalik juhtkirjadesse, kus propagandislik eesmärk paistab kõige vähem silma. Üldse püütakse luua usaldulik vahekord ettevõtte ja tööliste, äri ja ostjastkonna, partei ja kodaniku vahel. Sellega katsutakse nägematult läbi viia muudatused praegusaja ühiskonnas.

Suurim hädaoht seisab moodsate propagandistide katsetes mõjutada lugejat poliitiliselt, äratada temas tunnet, nagu hoolitsetakse vaid tema heaolu eest, kuna tegelikult keerlevad kõik mured töö- või ülesannete andja soovide täitmise ümber. Kõige osavamad propagandistid selles osas näivad olevat enamlased, mida muide tõendab rootsi ajakirjandus.

OSKAR ANGELUS

USA-vaenulik Kanada-komisjon

OTTAWA — Parlamendi väliskomisjon nõuab USA kodanike maaostude piiramist Kanadas. Märgitakse, et ameeriklased on ostnud Kanadas eriti suvituskrunte, jahialasid jne. Samuti nõutakse, et ajakirjad "Time" ja "Readers Digest" kaotaks oma eelistatud seisundi, mille alusel neis avaldatud kuulutused saab näidata kuluna.

Torontos suri 20. augustil Viktor Kaup, sünd. 13. nov. 1899 Põltsamaal.

Tallinnas suri 19. augustil Karl Reppo, sünd. 21 jaan. 1895 Tallinnas.

Tartus on augustikuus surnud Aleksander Neps, Marta Danilova, Gotthard Suur (end. puhkpilliorkestri juht Võnnus), Heino Keldri, Jüri Fuusepp, Martin Orav, Eha Lauren, Liisa Palia, Emilie Raud, Elfriide Mikku, Voldemar Hermann, Mihkel Luts, Kaarel Narits, Alma Säre, Aliide Meriste, Liisi Silgo, Erna Hundi, August Anijärv, Endel Karin, Aleksander Tammet, Jaan Lillemets, Oskar Saare, Aliide Terase, Jaan Reil, Karl Sütt, Eduard Veeranna, Bernhard Karelson, Peeter Alla, Adolf Rebase, Roosi Kiin (n-na Kallas), Elisabet Karjus, Liine Hudse, Peeter Lilla, Salme Lõhmus, Milli Peetso, Arnold Treve, Anna Tensok, Kust Pint, Valdur Mihkelson, Anna Lillipuu, Johannes Saul, Alviine Hütt, Liisa Lõiv, Nadezhda Kassevitsh, Herta Elbe, A-nna Pallo (n-na Weinstein), Voldemar Hermann, Jaan Paas, Jaan Lillemets.

K. Käärik kandideerib

Tekn. lic. Kaljo Käärik

Rootsi riigipäevavalimiste folkpartieti kandidaatide nimekirjas on ka üks eestlane Stockholmi linnas — keemialitsentsiaat Kaljo Käärik, kes on nimekirjas 23-ndal kohal.

Lühiuudiseid Ameerikast

■ **Esindajatekoja 406 liiget kirjutasid alla** apellile ameerika sõjavangide parema kohtlemise kohta ja Indiana osariigi republikanist rahvasaadik Roger Zion lendas Pariisi, et seda sealasuvale Põhja-Vietnami missioonile üle anda.

■ **Washingtoni Valge Maja kohal** lastakse nüüd USA lipp lehvida 24 tundi ööpäevas, mitte enam päikesetõusust loojanguni, kuna selgus, et seadus lubab riigilippu ka öösel väljas pidada, kui lipp on helgiheitjatega valgustatud.

■ **President Richard Nixon** lahendas USA ja Mehhiko vahel 1884 a. saadik tülikusimuseks olnud piiriäärse maa-ala omandiõiguse Rio Grande kallastel. Vaidluse all olevast maa-alast sai Mehhiko 1606 ja USA 556 aakrit.

Leinateateid

West Hartfordis, USA-s suri 18. augustil dr. Juta Olesk, sünd. 27. juulil 1907 Tartus.

West Hartfordis, USA-s suri 22. augustil Aline Kütt, sünd. 20. jaan. 1887 Rakveres.

Ameerikas suri Theodore Johannes Werman.

Tallinnas suri 19. augustil Marta Kabe n-na Baum, 86 a. v.

West Hartfordis, USA-s suri 18. augustil John Baltsar, sünd. Viljandimaal.

Ameerikas suri dr. Endel Kroll.

Torontos suri 11. augustil Olga Kuldkepp, sünd. 26. märtsil 1903 Tormas.

Torontos suri 12. augustil Eugen Tamme, sünd. 21. dets. 1901 Eestis.

Palgamiinimum kanadalastele

OTTAWA (EPL) — Kanadas kohaldatakse nn. föderaalset miinimumtunnitasu, mis nüüd tõsteti seniselt 1 dollarilt 25 cendilt 1 dollarile 65 cendile (ca kr. 8:25).

Uus miinimumtasu seadus puudutab 532.000 inimest ja hõlmab kõiki föderaalseid töid, mitte aga osariikide teenistuskohti, kus miinimumtasud on madalamad. Briti Kolumbias on miinimum poolteist dollarit, Ontarios 1 dollar 30 centi jne.

Akad. eksamid

Ottawa ülikooli õigusteaduskonna lõpetas BA ja LLB kraadidega Raivo Rooneem. Ta asus tööle Vancouveris ühe juriidilise firma juures.

Maines USA-s lõpetas Bowdoin College'i BA kraadiga Kalevi Eero Kotkas, kes samal ajal lõpetas sõjaväelise kursuse teise leitnandina.

Laagrisaun põles maha

LAKEWOOD (EPL) — Eesti saun, mis ehitati "Koguja" maailmalaagri eel, põles nüüd maha 21. augustil tekkinud tulekahjus.

Laagrialale oodati noori algavasse "Kullamaa" laagrisse, kusjuures sauna köeti eellaagri inimeste jaoks. Nagu aga hiljem tule tekkimise põhjusi uurides selgus, ei tekkinud tuli mitte kütmisest, vaid lühiühendusest elektrijuhtmetes. Tuld olid kustutamas ümbruskonna tuletõrje kolm autot. Tulele pandi poole tunniga piir, kuid saunahoone on muutunud täielikult kasutamiskõlbmatuks — tuleb ehitada sootuks uus saun. Kahju ulatub umbes 25.000 kroonile. Korjandus uue saunahoone ehitamiseks läks kohe käiku. Hoone oli kindlustamata, kuna USA kindlustusseltsid saunasid ei taha kindlustada.

Vene rakett Veenusele

MOSKVA — N. Liidu mehitamata rakett on teel planeet Veenuse suunas, kuhu see peab jõudma enne käesoleva aasta lõppu. See on juba neljas kord, kus venelased on saatnud oma raketi Veenusele, mis asub 220 miljonit milli maakerast eemal.

USA olles rakendatud oma energia Kuu vallutamisele, on teostanud mehitamata lende vaid Veenuse piirkonnas. Arvatakse, et veneleste rakett on varustatud viimistletud mõõteinstrumentidega.

Saal tühjenes Tartu rektori sõnavõtu ajal

Tallinnas toimunud soomeugri kongressil võttis sõna ka hiljuti ametisse nimetatud Venemaa-eestlasest Tartu ülikooli uus rektor A. Koop, kes algul rääkis vene, siis eesti keeles. Kõne ajal, mida simultaantõlgiti inglise keelde, hakkasid lääne teadlased saalist vaikselt kaduma, ilmselt kõne pingutatult poliitiliste toonide pärast.

Koopile oli see esimene kord esineda rahvusvahelise foorumi ees ja ilmselt püüdis ta kannuseid lõigata Moskvas. Poliitilised toonid olid ka prorektoril dotsent Karl Püssil ning soome delegaadil Kustaa Vilkunal, kes nimetas teaduslikku kokkutulekut samal ajal "rahukongressiks".

Tallinnas toimus veel rahvusvahelina ajaloolaste kolikvium, mis oli eelmänguks Leningradis toimunud rahvusvahelisele majandusajaloo kongressile. Ametlikult teatati, et osa võtsid ka rootsi ajaloolased. Muude hulgas viibis seal ajaloolane A. Loit Uppsalast.

Brezhnev väga rahul paktiga

N. Liidu kommunistliku partei ja diktatuurikollektiivi juht Leonid Brezhnev puudutas Kazahhstanis peetud kõnes ka äsjast Willy Brandti valitsusega sõlmitud Vene-Saksa sobimust, avaldades oma suurimat rahulolu, et Lääne-Saksamaa on nüüd tunnustanud N. Liidu sõjajärgsed poliitilised võidud ning piirid:

"Saavutatud kokkulepe tuleneb meie poliitikast, mis on suunatud nõukogude rahva poolt Suures Isamaasõjas peetud kangelasliku võitluse tulemuste kinnistamisele, püsiva rahu ja kõigi Euroopa maade julgeoleku aluste rajamisele.

Saksa Föderatiivse Vabariigiga sõlmitud leping, milles sisaldub Euroopas eksisteerivate piiride, sealhulgas Poola Rahvavabariigi läänepiiriks oleva Oder-Neisse piirijoone ning Saksa FV ja Saksa Demokraatliku Vabariigi vahelise piiri selge ja kindel tunnustamine, kujutab endast kahtlematult tõsist panust pinevuse lõdvendamisse Euroopas ning kõigi Euroopa riikide rahuliku kooeksisteerimise ja viljaka koostöö üritusse.

Pole kahtlust, et tänapäeva Euroopa poliitiliste reaalsuste tunnustamine Saksa FV valitsuse poolt sel kujul, nagu see väljendub meie läbirääkimiste tulemustes, Nõukogude-Lääne-Saksa lepingu tekstis, on mõistlik samm mööda õiget teed."

■ **Koolide avamise eel teatatakse**, et kindlustusseltsid enam ei uuenda koolide hoonte ja seadmete kindlustusi, või kui uuendavad, siis kuni kahekordse kindlustusmaksu eest. — Põhjus: õpilaste märatsemised tekitavad suuri kahjusid.

†

Kodumaal surnud unustamatut, armast ema

Elisabeth Eres't

* 18. aprillil 1877

† 26. juulil 1970

mälestab valusas leinas poeg

ARNOLD ERES

perekonnaga Rootsis

Peipsi järve mahedad tuuled laulgu Sulle taevalist unelaulu, seal Kodavere kalmistu põlispuude vilus, — puhka rahus armas Ema…

†

End. kaasteenijat

K.s. kapten

Priido Koel'i

mälestab kurbuses

HERMANN JOHANNSON

†

Oma kauaaegset head sõpra

K.s. kapten

Priido Koel'i

mälestavad

KARL LOOTSMA

VOLDEMAR STRENTSE